

БЪЛГАРСКАТА

ИКОНОМИКА

МЕСЕЧЕН ОБЗОР

Използвани са данни към 18 май 2022 г.

Материалите в обзора са базирани на данни, публикувани до 18 май, като част от индикаторите вече отразяват последици от началото на военния конфликт в Украйна на 24 февруари.

Брутен вътрешен продукт – експресни оценки

Според експресните оценки на НСИ, през първото тримесечие на 2022 г. БВП нарасна с 4.5% на годишна база. Увеличението се дължеше на крайното потребление, което се повиши с 6.6%. Износът на стоки и услуги нарасна с 11.8%, докато вносът - с 13.6%. Инвестициите в основен капитал се понижиха с 6.1%.

Краткосрочна бизнес статистика

Нарастването на повечето от краткосрочните индикатори се ускори през март. Растежът на промишленото производство достигна 19.5%, като ускорението се дължеше на по-висок растеж както при производството на енергийни продукти, така и при това на потребителски недълготрайни продукти като облекло, храни и напитки.

Тези стоки заедно с производството на основни метали и химични продукти бяха водещи и за нарастването на оборота в промишлеността (68%). Растежът на оборота в търговията на дребно достигна 9.6%, като бе отчетено ускорение на растежа на оборота с нехранителни стоки. Индексът на строителната продукция се повиши с 2.4%, движен от сградното строителство.

През април индикаторът за бизнес климата почти се възстанови след спада през март. Регистрирано бе подобрение в очакванията за бизнес състоянието на предприятията от промишлеността, услугите и търговията на дребно. Средното натоварване на мощностите в промишлеността нарасна с 1.3 пр.п. спрямо януари и достигна 76.3%. Очакванията за строителната активност бяха по-резервирани, а броят на анкетираните, които декларират проблеми с цените и недостига на материали се увеличи.

Пазар на труда

Според данните на Наблюдението на работната сила (НРС) за първото тримесечие на 2022 г. коефициентите на икономическа активност, заетост и

на безработица вече са се завърнали към нивата си, наблюдавани през 2019 г., т.е. през последната година преди пандемията от COVID-19. За първото тримесечие на 2022 г. коефициентът на икономическа активност на населението от 15 до 64 г. бе 72.0%, коефициентът на заетост – 68.4%, а коефициентът на безработица - 5.0%. На годишна база заетостта се повиши с 1.3%, което най-вече се дължеше на възстановяването на икономическата дейност в сферата на услугите. Коефициентът на безработица намалю с 1.4 пр.п. на годишна база и ако благоприятната динамика на пазара на труда се запази и през летните месеци на годината, може да се очаква стойностите на показателя да намалюят до интервала 4-4.5%, който се счита за доста близък до естественото ниво на безработица в страната.

Заплати

През първото тримесечие на 2022 г. номиналното нарастване на доходите от труд в страната достигна 9% и компенсира отчетения ръст на потребителските цени. Реалният темп на растеж на показателя, дефлиран с

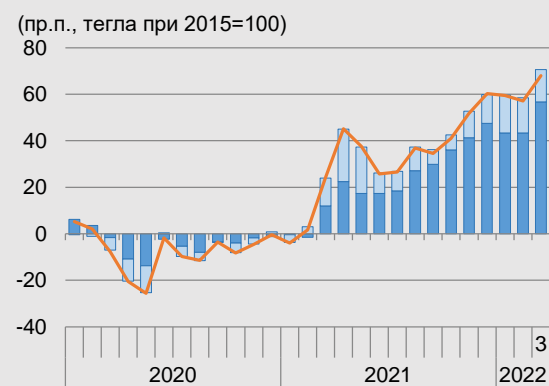
ХИПЦ, възлезе на едва 0.1%. Текущата динамика на заплатите леко се забави в сравнение с 2021 г., но приносът на частния сектор беше по-силен. За разлика от предходната година, заплатите в публичния сектор се повишиха с по-нисък темп (1.8% на годишна база), докато заплатите в частния сектор продължиха да нарастват с двуцифрен темп (11.6%).

Дейностите от сектор услуги с изкл. на публичен сектор имаха водещ принос за нарастване на доходите от труд. Тези дейности имаха и основно влияние за растежа на наетите лица. Най-висок номинален темп на растеж на заплатите бе наблюдаван в хотелиерство и ресторантьорство (34.4%), следвано от култура, спорт и развлечения (32.7%). Дейностите с най-нисък растеж на средната заплата бяха държавно управление (0.1%) и образование (0%).

Инфлация

Месечната инфлация през април бе 2.1% според ХИПЦ, колкото бе и през март. С най-голямо поскъпване бяха храните (4.2%), като формираха почти половината от нарастването на общия индекс. Във връзка с Великденските

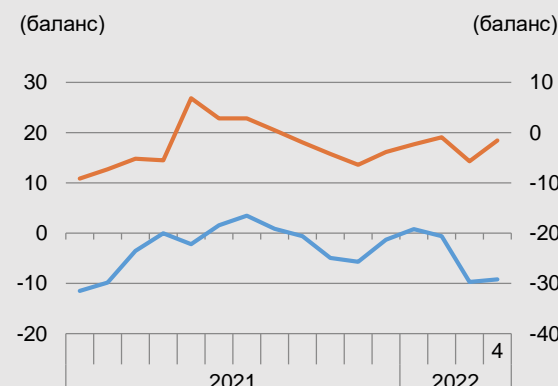
Граф. 1 Приноси към оборота в промишлеността

— Международен пазар
— Вътрешен пазар
— Общ оборот (изменение на год. база, %)

Източник: НСИ

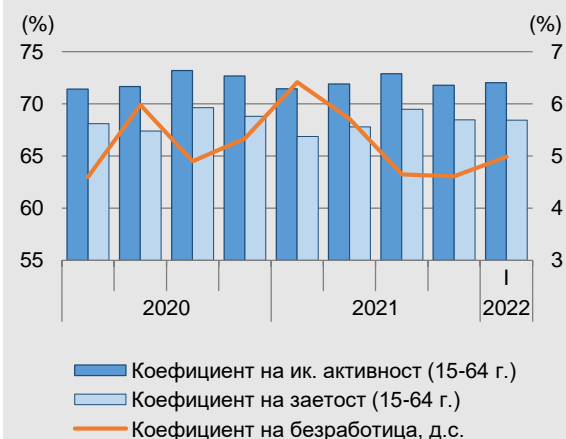
Граф. 2 Бизнес климат и доверие на потребителите

— Бизнес климат
— Доверие на потребителите, д.с.

Източник: НСИ

Граф. 3 Коефициенти на икономическа активност, заетост и безработица*

*През 2021 г. са направени методологични промени и има прекъсване на динамичния ред

Източник: НСИ

Граф. 4 Номинален и реален растеж на работната заплата по икономически сектори

— Обществен сектор, ном.растеж
— Частен сектор, ном.растеж
— Общо, ном.растеж
— Общо, реален растеж

Източник: НСИ, МФ

празници през месеца по-осезаемо повишение в цените имаше при месото (7.1%), но също и при мляко, млечни продукти и яйца (средно с 4%), зеленчуци (6.5%), продължи и поскъпването при масла и мазнини (4.5%). По-високи цени през месеца бяха регистрирани и при енергийните стоки и най-вече при транспортните горива – с 4.3%, както и при неенергийните нехранителни стоки – с 1.5%, като с най-голям принос бяха облекло и обувки.

Годишният темп на инфлацията продължи да се ускорява до 12.1%, като за това допринесоха най-вече хранителните стоки и в частност преработените храни. Поскъпването при храните бе 20.2% на годишна база и вече има водещ принос за годишното повишение на индекса, като заедно с енергийните стоки продължават да формират повече от 70% от годишният темп на инфлация. **Базисната инфлация нарасна до 8.6% на годишна база през април.**

Външен сектор

Търговският баланс се влоши рязко до дефицит от 401.2 млн. евро през февруари спрямо дефицит от 118.5 млн. евро година по-рано. Растежът на вноса (43.8% на годишна база) изпревари този на износа (34.7%). По данни на НСИ, нарастването бе водено от повишение на дефицита при търговията с необработени материали (основно суровини), минерални горива и машини. Излишъкът при услугите се понижи със 7.8%, като вносът на услуги се увеличи със 17.5%, докато износет нарасна с 5.9%. Все пак,

обемът на приходите от чуждестранен туризъм отчете ръст от 82.8%. Излишъкът по вторичния доход се повиши поради по-ниските плащания от националния бюджет към бюджета на ЕС. **За първите два месеца на 2022 г. балансът на текущата сметка отчете дефицит от 0.3% от БВП спрямо излишък от 0.4% от БВП година по-рано.**

Брутният външен дълг възлезе на 55.6% от БВП през февруари, което бе 1.8 пр.п. по-ниско спрямо същия месец на 2021 г. Дългосрочният външен дълг по оригинален матуритет нарасна с 9.1%, достигайки 49.9% от БВД.

Финансов сектор

Кредитът за частния сектор през март продължи да се ускорява, като нарасна с 10.7% на годишна база при 9.7% в края на предходния месец. С това търсенето на кредит в икономиката през първото тримесечие на годината остана високо, в синхрон с отчетения растеж на вноса и потреблението на домакинствата (по експресни оценки на НСИ). Това развитие се дължеше както на кредитите за нефинансови предприятия, така и на тези за домакинствата. Годишният растеж на кредита за нефинансовите предприятия се ускори до 7.9%, при 6.6% месец по-рано. Ускорението се дължеше на овърдрафта и редовните кредити, докато лошите и реструктурирани кредити в сегмента продължиха да намаляват. Годишният растеж на кредитите на домакинствата достигна 14.1% в края на тримесечието, като потребителските и тези за покупка

на жилища продължиха да нарастват с двуцифрени темпове, и се повишиха съответно с 11.7% и 18.3% на годишна база.

Среднопретегленият лихвен процент по кредитите за нефинансови предприятия продължи да се понижава с 6 б.т. спрямо предходния месец до 2.38%, докато този по потребителските и по жилищните кредити остана близо до нивото си от февруари.

Среднопретеглената възвръщаемост на новите срочни депозити на НФП и домакинства остана на отрицателна територия (-0.08%). Това изцяло се дължеше на възвръщаемостта на новите срочни депозити на НФП в лева и евро, докато тази по депозитите на домакинствата остана близо до нулата (0.07%).

Фискален сектор

Салдото по Консолидираната фискална програма остана положително в размер на 298 млн. лв. или 0.2% от прогнозния БВП към края на март 2022 г. Общите приходи и помощи нараснаха с 9.1% на годишна база, при запазване на силния принос на данъчните постъпления и по-конкретно на косвените данъци, с ръст от 17.8% на годишна база. Последното се дължеше на по-високи приходи от ДДС от внос, чийто ръст се ускори до 54.5%. Социалните и здравните вноски също подкрепиха увеличението на данъчните приходи, нараствайки със 7.9%. Преките данъци се понижиха, тъй като постъпле-

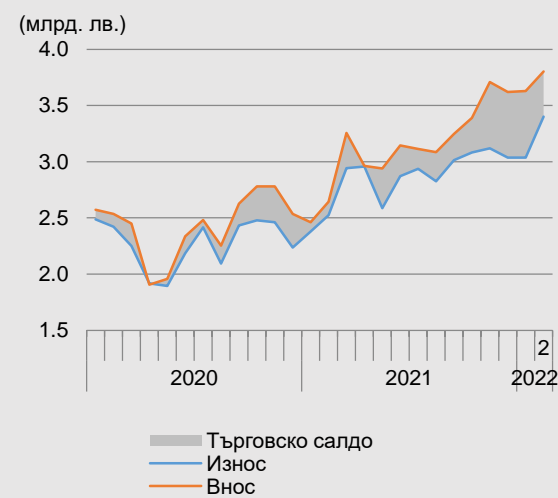
нията от данъка върху доходите на физическите лица продължиха да намаляват поради по-високия размер на данъчните облекчения за отглеждане на деца, но темпът на понижение бе ограничен до 2.8%. Общите разходи се увеличиха с 1% спрямо март 2021 г., почти изцяло движени от социалните разходи, нарастващи с 5.7% на годишна база. Капиталовите разходи и разходите за текуща поддръжка се понижиха, съответно с 11.5% и 6.9%.

Консолидираният държавен дълг към март се понижи до 21.5% от прогнозния БВП, след като в края на месеца беше погасено задължение в размер на 2.4 млрд. лв. по седемгодишни еврооблигации, емитирани на международните капиталови пазари.

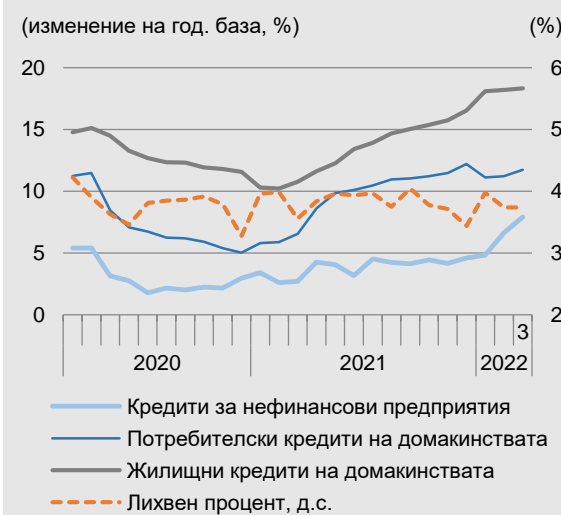
Граф. 5 Приноси по основни компоненти на ХИПЦ

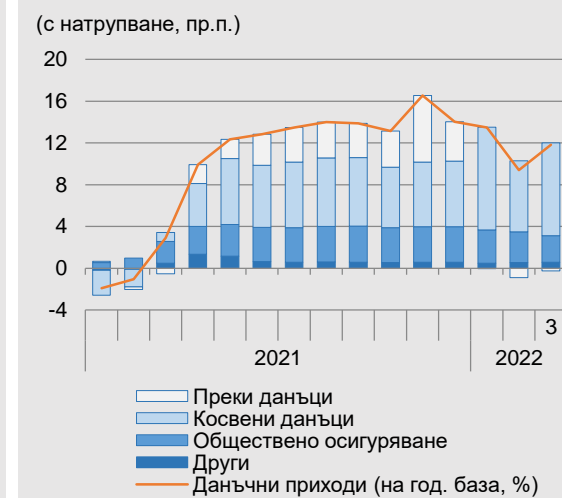
Граф. 6 Износ, внос на стоки и търговско салдо

Граф. 7 Кредит към частния сектор

Граф. 8 Приноси за изменението на данъчните приходи по КФП

Основни икономически показатели

Файл с подробни данни в .xlsx формат може да свалите [тук](#).

ОСНОВНИ ИКОНОМИЧЕСКИ ПОКАЗАТЕЛИ	мерна единица *	ГОДИШНИ ДАННИ			ТРИМЕСЕЧНИ ДАННИ					МЕСЕЧНИ ДАННИ												
		2019	2020	2021	I'21	II'21	III'21	IV'21	I'22	04'21	05'21	06'21	07'21	08'21	09'21	10'21	11'21	12'21	01'22	02'22	03'22	04'22
—БРУТЕН ВЪТРЕШЕН ПРОДУКТ¹																						
БВП	растеж, %	4.0	-4.4	4.2	0.2	6.5	3.9	5.6														
Потребление	растеж, %	5.1	1.5	7.0	5.6	7.3	7.7	7.3														
Бруто образуване в основен капитал																						
Износ	растеж, %	4.0	-12.1	9.9	-2.0	22.0	7.9	13.8														
Внос	растеж, %	5.2	-5.4	12.2	4.6	21.8	12.5	10.9														
Селско стопанство																						
Индустрия без строителство	растеж, %	-0.7	-9.5	9.4	3.3	13.4	7.3	13.4														
Строителство	растеж, %	3.7	-1.0	-7.8	-16.6	-1.3	-6.6	-9.0														
Услуги																						
Корективи	растеж, %	6.1	-3.7	7.7	5.9	17.5	9.3	-0.4														
—КРАТКОСРОЧНА БИЗНЕС СТАТИСТИКА²																						
Промислено производство	растеж, %	0.5	-5.9	8.9	-1.0	16.0	9.3	12.0	17.3	23.9	14.9	10.1	6.8	11.9	9.5	7.7	15.0	13.4	17.3	14.8	19.5	
Оборот в промишлеността	растеж, %	3.2	-7.3	31.4	6.9	35.6	32.5	51.1	61.9	45.1	37.6	25.7	26.6	36.8	34.6	41.0	51.8	60.2	59.5	57.1	68.0	
Оборот в промишлеността на вътрешния пазар	растеж, %	2.2	-6.1	37.5	5.3	31.7	41.7	69.6	80.2	37.2	29.0	28.8	30.6	45.2	49.7	60.0	68.8	79.0	72.1	72.2	94.2	
Оборот в промишлеността за износ	растеж, %	4.6	-8.9	23.2	9.1	41.0	20.4	25.0	37.7	56.8	49.8	22.0	21.1	25.2	15.7	16.2	28.3	30.9	40.7	37.9	35.1	
Оборот в търговията на дребно	растеж, %	5.6	2.2	12.2	3.6	24.3	13.8	8.3	9.1	25.8	24.3	23.1	20.5	12.4	8.9	8.0	6.9	9.9	11.1	6.6	9.6	
Строителна продукция	растеж, %	3.9	-5.4	2.6	-0.2	8.3	1.1	1.6	3.2	18.7	1.9	4.7	-2.1	4.5	1.4	-4.6	6.1	4.2	3.5	3.7	2.4	
Общ бизнес климат	баланс	27.9	9.0	17.5	12.8	21.4	20.5	15.2	17.0	14.5	26.9	22.9	22.8	20.5	18.1	15.8	13.6	16.2	17.7	19.1	14.3	18.5
Промисленост	баланс	24.7	11.9	19.1	19.0	23.2	18.6	15.5	18.1	18.4	29.7	21.3	19.9	18.4	17.5	13.6	16.8	16.1	18.7	21.4	14.3	18.9
Търговия на дребно	баланс	42.7	18.2	27.1	19.3	31.3	33.4	24.4	25.0	20.7	36.3	36.9	38.1	32.4	29.8	28.4	20.0	24.9	26.7	28.0	20.2	30.8
Строителство	баланс	30.8	15.0	19.9	14.9	24.2	23.5	17.0	18.6	17.3	30.9	24.4	25.4	26.1	18.8	18.6	14.5	17.8	19.0	18.4	18.5	15.9
Услуги	баланс	16.8	-12.1	2.2	-8.2	5.2	8.3	3.5	5.3	-2.3	7.7	10.4	10.9	7.2	6.8	4.7	0.0	5.9	5.3	6.4	4.3	7.8
Доверие на потребителите	баланс	-24.2	-28.8	-22.8	-28.3	-20.2	-18.7	-24.0	-23.2	-20.0	-22.2	-18.4	-16.5	-19.1	-20.6	-24.9	-25.7	-21.3	-19.2	-20.6	-29.7	-29.2
—ПАЗАР НА ТРУДА																						
Коефициент на икономическа активност (15+)	%	56.6	55.5	55.3	54.9	55.2	55.9	55.1	55.4													
Коефициент на заетост (15+)	%	54.2	52.7	52.3	51.4	52.1	53.4	52.6	52.7													
Заетост (СНС)	растеж, %	0.3	-2.3	0.2	-2.5	0.1	1.9	1.2														
Безработица (НРС) (15+)	%	4.2	5.1	5.3	6.3	5.6	4.6	4.5	4.9													
Безработица (АЗ)	%	5.6	7.4	5.5	6.8	5.7	4.9	4.8	4.9	6.1	5.7	5.2	5.0	4.9	4.7	4.7	4.8	4.8	4.9	4.9	4.7	4.6
Номинална работна заплата	растеж, %	10.6	9.7	11.5	11.0	14.1	10.7	12.2	9.0	16.6	14.8	11.1	10.5	11.2	10.5	9.6	12.6	14.2	7.7	8.0	11.2	
Реална работна заплата ³	растеж, %	7.9	8.4	8.5	10.8	11.6	7.6	5.8	0.1	14.3	12.2	8.5	7.3	7.3	5.4	4.2	5.9	7.1	0.0	-0.4	0.6	
Производителност на труда (БВП на зает)	растеж, %	3.7	-2.1	4.0	2.7	6.4	1.9	4.3														
Реални разходи на единица труд (БВП)	растеж, %	-2.0	5.1	-0.8	1.4	-2.5	1.2	-2.5														
Номинални разходи на единица труд (БВП)	растеж, %	3.1	9.5	5.4	5.9	3.0	7.9	5.0														
—ИНФЛАЦИЯ																						
Индекс на потребителските цени	растеж, %	3.1	1.7	3.3	0.0	2.4	3.8	7.0	10.5	2.0	2.5	2.7	3.0	3.7	4.8	6.0	7.3	7.8	9.2	10.0	12.4	14.4
Хармонизиран индекс на потребителски цени	растеж, %	2.5	1.2	2.8	0.2	2.2	2.9	6.0	8.9	2.0	2.3	2.4	2.2	2.5	4.0	5.2	6.3	6.6	7.7	8.4	10.5	12.1
Цени на производител на вътрешния пазар	растеж, %	3.8	-0.2	14.9	1.5	8.6	16.4	33.1	42.5	6.8	8.9	9.9	11.9	17.2	20.3	25.2	35.4	38.6	42.0	40.5	45.2	
Цени на производител на международния пазар	растеж, %	2.0	-4.5	16.0	6.7	17.4	18.3	21.7	20.3	14.6	19.7	18.0	16.4	19.0	19.5	22.4	24.0	18.7	18.5	19.8	22.7	
—КОНСОЛИДИРАНА ФИСКАЛНА ПРОГРАМА (с натрупване)																						
Приходи и помощи	млн. лв.	44 049	44 318	52 369	11 350	24 761	37 842	52 369	12 384	16 712	20 476	24 759	29 253	33 484	37 840	42 134	47 779	52 340	4 321	8 009	12 383	
Общо разходи	млн. лв.	45 200	47 851	56 253	11 976	24 645	36 778	56 253	12 089	16 541	20 616	24 641	28 548	32 603	36 772	41 406	47 141	56 250	3 283	7 296	12 085	
Вноса в бюджета на ЕС	млн. лв.	1 193	1 295	1 681	479	797	1 094	1 681	402	575	683	797	863	972	1 094	1 228	1 547	1 681	133	296	402	
Касов дефицит (-) / излишък (+)	млн. лв.	-1 151	-3 533	-3 885	-626	116	1 064	-3 885	295	172	-141	118	705	881	1 068	728	639	-3 910	937	713	298	
	% от БВП	-1.0	-2.9	-2.9	-0.5	0.1	0.8	-2.9	0.2	0.1	-0.1	0.1	0.5	0.7	0.8	0.5	0.5	-2.9	0.6	0.5	0.2	
Държавен и държавногарантиран дълг	млн. лв.	23 755	29 164	33 156	29 655	30 555	30 731	33 156	31 667	29 547	30 545	30 555	30 252	30 251	30 731	31 713	33 149	33 156	33 159	33 154	31 667	
	% от БВП	19.7	24.3	25.0	22.3	23.0	23.2	25.0	21.5	22.3	23.0	23.0	22.8	22.8	23.2	23.9	25.0	25.0	22.5	22.5	21.5	
Фискален резерв	млн. лв.	8 768	8 645	10 750	7 904	9 300	10 119	10 750	7 459	8 823	9 341	9 300	9 329	9 450	10 119	10 997	12 845	10 750	11 064	9 909	7 459	
	% от БВП	7.3	7.2	8.1	6.0	7.0	7.6	8.1	5.1	6.6	7.0	7.0	7.0	7.1	7.6	8.3	9.7	8.1	7.5	6.7	5.1	

